

ОРГАНІЗАЦІЙНО–ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В АГРАРНИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

А.В.Ключник, кандидат економічних наук, доцент

М.Д.Бабенко, кандидат економічних наук

К.Куришко, магістр

Миколаївський державний аграрний університет

Розглянуто актуальні питання, пов'язані з особливостями залучення іноземних інвестицій в економіку Миколаївської області загалом та в аграрний сектор зокрема. Запропоновано основні шляхи їх вирішення

Постановка проблеми. Залучення інвестицій є найбільш вагомим чинником економічного зростання, поліпшення економічної ситуації в Миколаївській області та покращення добробуту населення. В аграрній сфері залучення інвестицій виступає також засобом забезпечення продовольчої безпеки, гарантом розвитку сфер агропромислового комплексу та екологічного захисту довкілля. Майже повна зупинка інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств, що мала місце упродовж 1991-2000 р., призвела до руйнівних процесів у продуктивних силах галузі, погіршення стану земельних ресурсів, зниження ефективності сільськогосподарського виробництва, надходження на український ринок низькоякісних імпортних продовольчих товарів, погіршення рівня якості життя сільського населення та населення країни загалом. Покращення ситуації, що склалася, можливе за умови не лише відновлення повноцінного аграрного інвестиційного процесу, а й забезпечення рівня інвестиційної активності, яка б дозволила компенсувати нестачу інвестування минулого десятиліття та покрити сучасні обсяги потреб в інвестиційних ресурсах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями питань інвестування та інвестиційної діяльності в економіці займалися ряд вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, зокрема І.А.Бланк, В.В.Бочаров, М.І.Герасимчук, О.Д.Данілов,

А.В.Козаченко, І.І.Лукінов, А.В.Мертенс, М.М.Надашківський, А.А.Пересада, В.Г.Федоренко, А.П.Гайдуцький, П.С.Рогожин, Н.М.Ушакова, У.Шарп, В.Я.Шевчук та ін. Інвестиційну діяльність в аграрній сфері вивчали П.І.Гайдуцький, С.А.Гуткевич, М.І.Кісіль, А.Г.Махмудов, М.О.Павловський, Г.М.Підлісецький, П.Т.Саблук, О.М.Царенко, А.В.Чупіс та ін.

Незважаючи на значні наукові дослідження та вагомі практичні розробки з питань здійснення управління та оцінки ефективності інвестиційної діяльності в аграрній сфері, недостатньо вивченими залишаються питання щодо покращення умов інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств, підвищення ефективності інвестиційних процесів та впровадження механізмів і заходів їх активізації.

Цілі та завдання статті. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування і розроблення системи заходів щодо покращення інвестиційного клімату та залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор економіки Миколаївської області. Виходячи із поставленої мети, основними завданнями є:

- оцінка умов залучення іноземних інвестицій в аграрній сфері;
- обґрунтування системи заходів щодо створення сприятливих умов інвестування аграрного сектора;
- визначення перспективних напрямів і заходів щодо активізації інвестиційної діяльності аграрного сектора.

Результати досліджень. Інвестиційна діяльність сільськогосподарських підприємств значною мірою залежить від ролі і місця цієї галузі у системі агропромислового комплексу, насамперед це стосується характеру економічних відносин між сільським господарством та іншими сферами АПК. Крім того, вона формується під впливом різноманітних природно-кліматичних, економічних, фінансових, соціальних та інших особливостей галузі.

Проаналізуємо стан залучення іноземних інвестицій в економіку Миколаївської області (рис. 1). Сукупний капітал нерезидентів в економіці Миколаївської області на 1 січня 2006

року становив **80,5** млн доларів США. Число країн світу, нерезиденти яких інвестують економіку області, зростає. Якщо на **1 січня 1997** року інвесторами були **23** країни світу, то на початок **2006** року - вже **34**. Найбільші обсяги прямих інвестицій надійшли від нерезидентів таких країн: Кіпр, Канада, Віргінські острови, Британська та Російська Федерації.

У **2006** році в підприємства області надійшли прямі іноземні інвестиції у сумі **99838,39** тис. дол. За формами надходження переважали майнові внески – **75,2%** від обсягу надходжень, решту (**24,8%**) становили грошові внески.

Інвестиції одержано з **16** країн світу. Дві третини обсягу інвестицій надійшли з країн далекого зарубіжжя, найбільші з Канади (**27084,95** тис. дол.), Кіпру (**24069,34** тис.дол.), Віргінських островів (**8529,44** тис.дол.), Нідерландів (**55928,99** тис. дол.), та Бельгії (**5901,07** тис. дол.) [2,3].

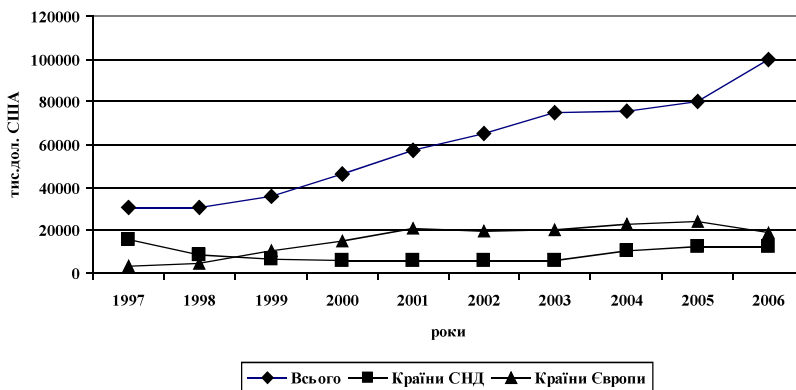

Рис. 1. Прямі іноземні інвестиції в економіку Миколаївської області

Нині питома вага іноземних інвестицій в аграрний сектор складає **1,52%** від загального обсягу (табл. рис. 2). Це, на нашу думку, пов'язано з великим ризиком вкладання коштів саме в цю галузь народного господарства.

Найбільш інвестиційно привабливими галузями економіки Миколаївської області є промисловість - **25,36%**, транспорт -

4,93%, оптова та роздрібна торгівля - 4,60, а також операції з нерухомістю, здаванням під найм та послуги юридичним особам - 3,62%.

Таблиця

Обсяг та структура прямих іноземних інвестицій в Миколаївську область за видами економічної діяльності

Види економічної діяльності	Обсяги інвестицій					
	2004р.		2005р.		2006р.	
	тис.дол. США	питома вага,%	тис.дол. США	питома вага,%	тис.дол. США	питома вага,%
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	1402,1	0,76	3608	1,87	3700,8	1,52
Промисловість	45655,8	24,85	47721,5	24,78	61839,7	25,36
Будівництво	1363,3	0,74	692,6	0,36	1479,2	0,61
Транспорт	13838,8	7,53	12857,7	6,68	12027,5	4,93
Оптова та роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами та послуги з ремонту	6324,1	3,44	6777,2	3,52	11223,8	4,60
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	6444,5	3,51	8066,4	4,19	8815,8	3,62
Готелі і ресторани	182	0,10	145,8	0,08	145,2	0,06
Охорона здоров'я та соціальна допомога	71,2	0,04	74,8	0,04	74,8	0,03
Колективні, громадські та особисті послуги	3	0,00	527,8	0,27	531,7	0,22
Всього	183736,9	100	192611,2	100	243841,1	100,00

Основні проблеми, що перешкоджають широкомасштабному залученню інвестицій в економіку регіону нині, на нашу думку, є:

- нестабільність законодавчої бази;
- незпрогнозованість інвестиційної діяльності як однієї із складових бізнесу;
- низький рівень правового та судового захисту прав інвесторів;

- негативний інвестиційний імідж країни в цілому;
- низький рівень капіталізації прибутків підприємств;
- нецільове використання амортизаційних фондів;
- відсутність підготовленого менеджменту для роботи у сфері інвестиційної діяльності;
- відсутність механізмів страхування інвестиційних ризиків;
- відсутність розвинутої фінансово-інвестиційної інфраструктури;
- відсутність ефективного державного регулювання у використанні державного інвестиційного ресурсу.

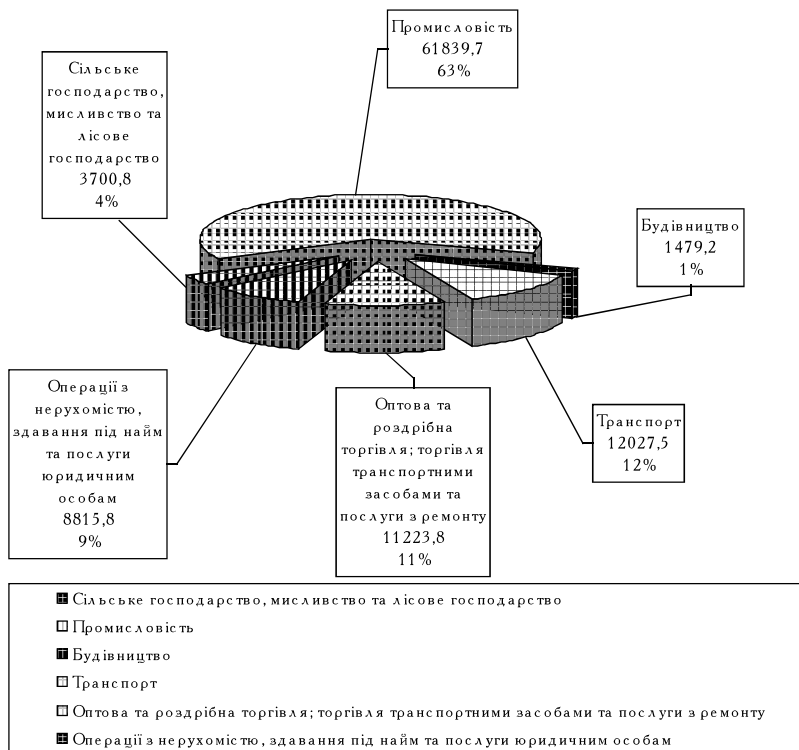

Рис. 2. Структура прямих іноземних інвестицій в економіку Миколаївської області в 2006 році

Для збільшення залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор Миколаївської області, на нашу думку, потрібно проводити наступні заходи:

- створення позитивного інвестиційного іміджу Миколаївської області на міжнародному рівні;
- активізація діяльності по залученню іноземних інвестицій у спеціальній економічній зоні «Миколаїв»;
- інформаційне забезпечення процесу іноземного інвестування;
- сприяння реалізації системи інвестиційних проектів, що мають суттєвий вплив на розвиток економіки області;
- підвищення ефективності державного управління процесами іноземного інвестування на регіональному рівні.

Крім того, розвивати інвестиційну діяльність для надходження іноземних інвестицій в Миколаївську область можна, беручи участь у міжнародних виставках-ярмарках. Розповсюдження в Миколаївській області через виставкову діяльність малого та середнього підприємництва, на нашу думку, надасть можливість весь час піднімати свій рівень, залучати до співпраці підприємців різних регіонів і країн.

Для удосконалення організації залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор, доцільним буде розробити відповідну стратегію (рис. 3.).

Рис.3. Стратегія розвитку інвестиційної діяльності Миколаївської області

Висновки

1. Успішна інвестиційна діяльність можлива за умови створення сприятливого інвестиційного клімату, тобто середовища, в якому проходять інвестиційні процеси. Воно формується під впливом політичних, економічних, соціальних та інших факторів, що визначають умови інвестиційної діяльності в регіоні і ступінь ризику інвестування.

2. Оцінка стану інвестицій в Миколаївській області показала, що в основному потенційні інвестори вкладають свої кошти в підприємства з приватною формою власності (98,0%). Найбільш потенційними інвесторами є Канада (13,6%), Кіпр (12,1%) та Вірджинські Британські острови (4,3%).

3. За обсягами залучення іноземних інвестицій аграрний сектор Миколаївської області дуже відстає від економіки в цілому, в якій рівень залучення іноземного капіталу порівняно з іншими дуже низький. Разом з тим, стан агропромислового комплексу України свідчить, що система регуляторів, які перебувають в руках держави, не створює необхідних умов для швидкого розвитку даної сфери економіки. Більшість інвесторів не бажають вкладати свій капітал у сільськогосподарські підприємства. Тому розроблення саме регіональної системи страхування інвестицій, надання спеціальних пільг і гарантій для інвестиційних проектів бажаної спрямованості на рівні регіону, створення підприємств агробізнесу для забезпечення залучення довгострокових інвестицій – це об'єктивна необхідність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України від 18.09.91 № 1560-XII «Про інвестиційну діяльність».
2. Статистичний бюлетень «Іноземні інвестиції в економіку Миколаївської області у 2006 році».
3. Статистичний щорічник «Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності підприємств Миколаївської області за 2005 рік».
4. Федоренко В. Г. Інвестознавство: Підручник.- 3-тє вид., допов.- К.: МАУП, 2004. – 480 с.: іл.- Бібліогр.: с. 470-472.
5. Шибаніна О. В. Інвестиційне забезпечення розвитку продовольчого підкомплексу АПК // Економіка АПК. – 2007. - № 2. – С. 56–61.